

Intentarem donar en aquesta nota, una breu semblança física de la població de Sant Feliu de Guíxols, dintre del primer terç del segle XVIII. Com que és cert que per investigadors locals ja ha estat tractat aquest tema, nosaltres volem només complementar-ho, partint de fons documentals diferents de les consultades per ells. Per a una millor exposició del treball, ho classifiquem en els següents apartats:

- a) Defenses provisionals guixolenques.
- b) Nucli urbà de dintre la muralla (carrers, cases, etc.).
- c) Barriades o ravals. (St. Amanç, Riera, Tueda i portal de Girona).
- d) Resta del territori municipal.

notes guixolenques del segle XVIII (II)

DEFENSES PROVISIONALS GUIXOLENQUES

Començà la centúria essent St. Feliu població oberta per haver estat derruïts els 800 metres de recinte amurallat que la protegia, més el castell situat dalt de l'actual muntanya anomenada de St. Elm, per les tropes del duc de Vendôme l'any 1696. Se salvaren solament les defenses del Convent benedictí, després de laborioses i exposades gestions fetes pel monjo Pere Gaiolà entre el citat duc, Cap de l'Exèrcit francès i D. Fco. Velasco, així mateix Cap de l'espanyol (1).

Com que en la memòria dels adults que estenien documents per aquells anys, persistia encara el record d'aquestes defenses, no estranya les repetides indicacions, com a referències, de les desaparegudes muralles; posem com exemple el de dos testaments. El de Joan Mauri, treballador, on es fa constar que fou redactat «en la casa den Mauri del arrabal major de Tueda, davant de la muralla que avui se troba pel francès derruïda y molt cerca del davant de la esglesia de St. Joan y del cap del carrer de la Rutlla» (2). En el de Fco. Buscarons, negociant, es féu «en la casa de Madalena Surís situada en la plaça

per
BENET JULIÀ i FIGUERAS

- (1) Arxiu Capitolar de Girona. Manuscrit de 1748, inventari de la documentació guardada en l'arxiu monacal de St. F. Guíxols. (A.C.G. Man. invt.). Foli 111r, núm. 41. Consulteu a més: ESTEVA LI., ESCORTELL J., MARULL J., «El sistema defensiu guixolenc a la segona meitat del segle XVII», *Àncora*, núm. 1100-01.1969. S. F. Guíxols; MARQUÈS, J. M.ª, «Sant Feliu de Guíxols al 1602», *Estudi General*; Col·legi Universitari de Girona, núm. 1, Volum 1, 1981.
- (2) Arxiu Històric Provincial de Girona. Llibres de la notaria de St. F. de Guíxols. (A.H.P.G. - Nott.) 29-VI-1706.

y darrera de las murallas y presó, que son a la riera de las Comas» (3).

Informacions més interessants són les aportades, amb motiu d'un dels conflictes entre els Jurats i el Monestir en disputar-se la propietat i ús dels terrenys guanyats en el lloc on havien estat la muralla i els fossats o valls, enderrocats. *Els monjos per defensar la seva posició partien de la concòrdia amb la Corona de l'any 1354, on quedà ratificat el domini directe i alodial de la vila pel Monestir, sollicitant que se'ls retorni el terreny que el 1500 cediren per a les fortificacions, que ara ja no existeixen (4) aportant a més, entre altres documentacions l'informe elaborat pels dos tècnics francesos, Reinald Boyer i Pere Otran, llavors a St. Feliu i empleats en la direcció de la construcció de navilis per a l'Armada, on a més de certificar que l'indret en litigi, no havia estat usat ni com a drassana ni per a la fabricació de cordatge, ja que es féu al llarg de la marina, continuen amb les següents consideracions... «y en cuanto al que se dijere amenacen inundación las aguas pluviales que de dicha villa tienen su curso a los fosos, porque siendo estos terraplenados por las ruinas de las mismas murallas ya no pueden entrar en ellos las aguas, ni se necesitan ni jamás necesitaron de foso sino de calles para su curso como hoy día le tienen en dicha villa y sucede en todas las villas y lugares, siendo muy cierto que sin seguirse disconformidad alguna a las calles y disposición de dicha villa con la fábrica de casas y almacenes que pueden construirse en el referido dicho terreno se seguirá aumento grande al Real Patrimonio y a la misma villa...» (5).*

Per la seva part, els Jurats enviaren a Patiño un altre document que entre alguns extrems, es recorda com els antecessors de Sa Majestat, per protegir el port, la vila i els magatzems destinats al seu exèrcit, la circuïren de muralles i que ara els monjos hi volen edificar sense pensar en els danys que poden provocar en l'avenir. Per això la Universitat es compromet a reedificar els murs si es modera la xifra amb què tenen els seus habitants, de contribuir al servei del rei (6).

Aquest plet fou, però, guanyat pel Convent, ja que el Monarca hi accedí amb la condició que si necessitava els terrenys, no se li posés traves, autoritzant construir carrers, botigues o

cases, excepte la zona ocupada pel magatzem de fusta de les naus i el tros que del carrer de St. Joan anava al baluard, pel mateix motiu (7). Tot això permeté de disposar i avançar uns 8-10 metres més de sòl per edificar-hi i que segurament, corresponen a l'actual filera de cases que donen al Passeig i Riera.

Iniciada la guerra de nou, sense defenses, tingué la població de protegir-se d'una manera provisional, sobretot la platja, per evitar desembarcs de sorpresa amb els corresponents actes de saqueig i sabotatge. Ens orienta un inventari dels regidors (8) informant a l'Intendent General del Principat, sobre la localització de fustes sobrants de la construcció de les naus. «Bateria; 163 piezas de roble que servían de trinchera y batería, estaban hechas en la playa». «Bateria de Calasans. Diez piezas de roble puestas bajo las troneras de dicha batería las cuales troneras que eran hechas de tierra y fagina se hallan muy despedazadas. El tablado de madera que es delante las dichas troneras que tienen de ancho 28 palmos y de largo 60 palmos que es clavado en tierra». L'ús d'aquesta fusta correspon als fets bèl·lics de 1718-19 contra França, però podien molt bé ésser emprades per reforçar fortificacions anteriors, ja que en el llibre del Clavari (9) trobem anotades a l'any 1717, partides d'entregues diàries de llenya a diverses guarnicions de tropa de la vila i entre elles «les dues guàrdies del Parque i les tres de la Bateria».

D'aquesta mateixa època (1718-19) deuen ésser les senzilles defenses fetes d'estacada, davant la porta del Monestir i Església Parroquial, per protegir les tropes i magatzems, reclosos dintre de l'edifici a partir de l'assalt dels fusellers sublevats, l'estiu de 1719 amb la devastació dels Reials Magatzems, mentre que en l'atac de Nadal del mateix any ja s'especifica clarament, que bloquejaren el destacament de dintre el recinte monacal (10).

D'ara endavant la vila haurà de dependre per la seva defensa de les tropes aquarterades, interminament, en ella, més els trenta homes de l'esquadra de fusellers, creades el 14 de juny de 1719, per D. Gregori de Matas i Pujol, un dels ministres del Criminal en la R. Audiència del Principat per «assistir a la Justicia y mantener la quietud pública deste Principado como y extirpar todos los perturbadores della y qualesquier fascinosos» (11). Era el seu Cap, el batlle i de subaltern Benet Roffí, cobrant de jornal, un ral d'ardit i el pa, diàriament.

(3) Id. 12-VIII-1706.

(4) Id. 30-IV-1738.

(5) Id. 15-XII-1717. També (A.C.G. - Man. invt.) folí 143, núm. 114.

(6) Arxiu Històric Municipal de St. F. de Guíxols. Manual d'acords (A.H.M.S.F. - M. d'A.), 20-II-1716.

(7) Vegeu la nota 4.

(8) (A.H.M.S.F. - Nott.) 28-X-1719.

(9) Id. Llibre Clavari 1717. Cubeta 33, lligall 34.

(10) Id. Nott. 5-VIII-1719/21-VII-1722.

(11) Id. 14-VI-1719.

I per completar el coneixement de les defenses de St. Feliu, tenim amb data del 1738, que a la població només hi havia 50 persones «que tenien fusells de S. M.», més en la Casa de la Vila, 19 armes, una peça d'artilleria (que es guardava en els baixos) junt amb dues pistoles (12).

NUCLI URBÀ DE DINTRE LA MURALLA

El miler i mig de guixolencs que vivien en aquella centúria precisaren unes 400 i escaig, edificacions, per a les seves habituals activitats, de les quals la meitat i en concret, 210, estaven dintre del recinte fortificat, nucli que en esquema ha arribat encara fins als nostres dies, modificat només per la desaparició d'algun carrer, canvi de nom en altres, alineacions de les cases i sobretot augment de volum construït a partir del segle següent.

L'estudi del Cadastre (13) ens permet tenir una idea d'una vila modesta però no pobra, ja que encara que hi hagués un 80 % d'edificacions senzilles, només eren el 26 % les més humils, formades d'un sol «apostento» o cambra, lloc on entre quatre parets neixien, vivien i morien els nostres avantpassats. Les cases de dues peces (cuina-mejador i dormitori) ascendien al 39 %, mentre que les de tres, arribaven a un 17 %..

Quedaven per tant un 18 %: que es repartia entre edificacions que constaven de 4 a 12 peces i era on vivien la gent més representativa en el camp econòmic, social i polític de la població.

Intentarem situar algunes d'aquelles mansions en l'àrea urbana guixolenc; comencem pel carrer del Especiers.

Fent cantonada en la plaça i del costat de llevant hi havia la propietat de la vídua Teresa Bacó, amb 12 cambres (dalt i baix) i valorada en 500 lliures (14). Més amunt, cantonada amb el carrer Estret, la del donzell Anton de Domènech, de 6 cambres i valor 500 lliures, llogada al notari Axandri (15). Entremig hi havia les de Jaume Proensal Valmanya, de 4 cambres (16), i la de Jeroni Ayguaviva Abric, apotecari, amb 4 cambres també (17).

Carrer de la Pilota, abans de Camplonc: a ponent i cantonada a la plaça, que era per on

tenia l'entrada, hi tenia casa el cirurgià Benet Hosta amb 5 cambres (18). A continuació la de Joan Burch amb 4 (19), seguida de la de Domingo Puig de la Bisbal amb 6 i llogada a la Universitat del poble (20). Cantonada en el carrer Estret es trobava la del Dr. en ambdós Drets, Mateu Pellicer i Custurer (21). També el canonge Codolar n'hi tenia una, cantonada amb el carrer del Forn Vell, sense indicacions (22).

Pel costat de llevant destacaven la del donzell Anton de Domènech, també sense especificar característiques (23); la del Dr. en Medicina, Pere Solivera amb 5 cambres (24) i la del negociant Gaspar Massanas només amb 3 (25).

Carrer Major antic, que anava del racó de solixent de la plaça de la vila, fins al Portal del Peix. Enfront d'aquest existia, fent cantonada amb el carrer del Mur i del costat de tramuntana, la casa de Sebastià Bonet amb 5 cambres, 400 lliures de valor i arrendada (26), mentre que en el mateix indret, però del costat de mar, la de l'adroguer Marià Sicars amb 4 (27). A l'extrem oposat del carrer, ja tocant a la plaça i cantonada amb el carrer Especiers, la ja citada de la vídua Bacó, mentre que oposada per la part de mar, a aquesta, la del magnífic Ciutadà Honrat de Barcelona, Benet Barraquer de 6 peces, però amb entrada a la susdita plaça (28). Enmig d'aquest carrer quedaven les residències de l'Il·ltre. Jeroni de Campmany amb 4 habitacions (29); la de Benet Pellicer, situada entre la de Marià Sicars i la cantonada del carrer de St. Pere, amb 12 cambres i valorada amb 1.000 lliures (i que era la mansió on s'allotjà el ministre Patiño, quan la seva estada a St. Feliu amb motiu de les construccions navals (30). També l'adroguer Andreu Vidal n'hi tenia una de 4 peces (31) i Nicolau Ruff, botiguer, una de 6 habitacions, cantonada St. Pere i enfront de la del citat Pellicer (32).

Carrer de St. Joan; les més importants eren les dues de Joan Blanch, una de 10 «apostentos»

(12) M. d'A. 1-V-1738.

(13) (A.H.M.S.F.) Cadastre (Cad.) 1716-19, secc. VIII, núm. 5, cubeta 56.

(14) Id. nota 719.

(15) Id. id. 718.

(16) Id. id. 631.

(17) Id. id. 687.

(18) Id. id. 789.

(19) Id. id. 1.038.

(20) Id. id. 777.

(21) Id. id. 773.

(22) Id. id. 969.

(23) Id. id. 767.

(24) Id. nota anterior.

(25) Id. id. 941.

(26) Id. id. 613.

(27) Id. id. 481.

(28) Id. id. 715.

(29) Id. id. 654.

(30) Id. id. 453.

(31) Id. id. 531.

(32) Id. id. 535.

i l'altra de 4 (33), seguida de la del Dr. en Medicina Benet Quirch, de 7 habitacions (34) més la del botiguer Marià Dorca (35), Josep Saguer i Bassa, negociant (36) i l'així mateix negociant, Gabriel Buscarons (37) totes de 4 peces.

Plaça de la vila. La casa amb més cambres que hi havia, era la del difunt botiguer, Joan Rovira amb 8 (38). Venia a continuació la ja ressenyada de Benet Barraquer C. H. amb 6 i valorada amb 700 lliures (39). Situada en l'actual solar del mercat municipal, havia estat la llar dels Axada. Tenia al costat, la del Dr. en Medicina Joan Tauler, amb 5 peces (40).

A la cantonada del carrer de la Pilota es trobava la ja explicada del cirurgià Benet Hosta, de 5 peces; enfront i en el costat de mar, la de Benet Bas amb 5 (41). Finalment, fent cantonada amb el Call, la de la vídua Maria Ayguaviva Pellicer (42).

En els altres carrers, predominaven les cases modestes, encara que hi trobem la del Dr. en Dret, Narcís Enveja, de 4 cambres, en el carrer del Mur, veïna de la ja citada de Sebastià Bonet (43); la de la vídua Margarida Babiloni, de 4 peces i llogada a Mn. Joan Sabater, en el carrer de St. Pere (44); la de Pere Torres, candeler, amb 4 i al carrer de les Voltes (45) i la de Jaume Civils també amb 4 habitacions, prop del portal d'anar a l'església (46).

Encara fora recinte murallat hi havia dues cases grans més; una de 12 peces i valorada amb 500 lliures, propietat del ric mercader Bonet Pellicer, situada en la cantonada del carrer Major del Raval de Tueda amb el carrer dels Valls (probablement l'actual lloc ocupat per la Caixa de Pensions) (47); l'altra casa, era de Rafael Saguer de la Placeta, de 4 peces situada en aquesta del Monestir, però sembla, abans de traspasar la riera (48).

Voldríem acabar la relació de cases més o menys importants de dintre la vila amb l'allusió

(33) Id. id. 565 i 566.

(34) Id. id. 1.067.

(35) Id. id. 609.

(36) Id. id. 885.

(37) Id. id. 1.074.

(38) Id. id. 759.

(39) Id. id. 715.

(40) Id. id. 801.

(41) Id. id. 989.

(42) Id. id. 943.

(43) Id. id. 414.

(44) Id. id. 395.

(45) Id. id. 904.

(46) Id. id. 858.

(47) Id. id. 454.

(48) Id. id. 1.054.

a una modesta però de relleu pel seu paper en la governació del poble; ens referim i copiem del Cadastre, a la «Casa de la Plaça de la Universitat de la Vila. Consta d'un aposento i una sala. Serveix per tenir los consells dels negocis de la mateixa Universitat i adjunt i per sol ixent, un aposentet que serveix de carnisseria de la mateixa vila» (49). Aquest edifici, continuació del que s'edificà el 1350 (50) i probablement reconstruït el 1579 (51), seria insuficient per a les diverses activitats municipals, obligant a llogar la casa del carrer de la Pilota ja indicada, on entre altres funcions, podria molt bé ésser que s'impartís l'ensenyament primari subvencionat per la deïxa de Miquel Axada, des del segle anterior.

També tenien llogat els Jurats, una botiga o magatzem a Tueda propietat del Dr. B. Quirch (52), més una altra a J. Cortils al carrer de St. Joan, per a magatzem de la palla (53). Igualment eren propietaris d'un corral per al bestiar de la carnisseria, al capdavant de Tueda, d'un molí de vent fora vila i d'una peça de bosc i vinya a St. Elm (54).

Indicàvem al començament d'aquest capítol, com hi havia hagut canvis o havien desaparegut alguns carrers; efectivament, hi ha citat, entre altres, el carrer del Mur, que per sol ixent seguia la muralla i que predominantment era habitat per gent de mar (55), mentre que a l'altre costat d'aquella hi havia el carrer dels Valls.

Un altre carrer perdut era el del Forn, que no deu confondre's amb el del Forn Vell; corria des del carrer Major (antic) fins a la muralla de davant del mar. S'ha suggerit que seria la part baixa del carrer de St. Pere, però personalment m'inclinaria a localitzar-lo en la part descendent del carrer de St. Joan, segons les delimitacions de les cases detallades en el susdit Cadastre (56). El nom del carrer del Portal d'Alambó, anomenat així per acabar per ponent en aquesta portalada d'anar a l'església, també s'ha perdut. Format per cases senzilles d'una sola cambra, probablement coincidiria en part, amb l'actual carrer de la Notaria (57).

Referent a noms canviats, tenim que el carrer de Campllonc, ara ja és més conegut pel de Pilota; el de l'Allada (i potser Hallada per la pos-

(49) Id. id. 1.097.

(50) Man. invt., foli 116r, núm. 2.

(51) Id. foli 14, núm. 13.

(52) Cad. nota 1.068.

(53) Id. id. 570.

(54) Id. id. 1.098, 1.099 i 1.100.

(55) Id. id. 371, 375, 378, etc.

(56) Id. id. 586, 584, etc.

(57) Id. id. 792, 810, 812, etc.

sibilitat d'ésser barri de mercaders o d'establiments d'aquests) quasi sempre és citat per carrer de St. Pere; el d'en Salvador per carrer Major (antic); les voltes d'en Pagès, les del Call etc., confirmarien com es comprèn, llocs coneguts d'aquells temps, apuntant-nos a més, la possibilitat d'haver-hi en els carrers guixolencs, cambres penjades sobre d'ells, com sembla succeïa a l'entrada del Call pel carrer de la Pilota, reminiscència d'un urbanisme medieval (58).

RAVALS

De sempre hi hagué guixolencs que per causes diverses, residien en habitacles fora de la protecció de les muralles. Sant Amanç era un nucli eminentment agrícola, segurament dels més antics del municipi, amb les cases agrupades prop de la nova capella, edificada en temps de l'abat Terrats (entre 1643-1649) per esfondrament de l'anterior (59). La seva gent tenia un «status quo» diferent de la de St. Feliu, estant exempts de contribucions municipals, perquè eren homes propis del Convent, origen de plets dels monjos amb els Jurats.

Raval de la Riera o del Monestir. Aquest nucli humà, també és molt possible que fos dels més antics de la vila. Barri modest ja que de les 38 edificacions cadastrades, n'hi ha 12 d'una sola peça, 17 de dues i solament 4 arriben a tenir tres cambres, més 5 botigues, probablement magatzems d'art de pesca tant per la seva proximitat a la platja, com per haver-hi censats 9 pescadors i 4 mariners (60).

En aquest sector hem de situar la finca dels monjos benedictins, declarada en el Cadastre de la manera següent: «peça de terra al costat de la Vila i posehida per el Illtre Sr. Abat... en ella est l'església parroquial i ey cementiri, el monestir del Convent i edificis, valls i muralles, un corral de bestiar, un quarto de casa on estan las escrivanias de dita vila i propias del Monestir, una era. Consisteix en 12 vessanas, tres de horta, una de terra de cultiu i el demés erma i boscosa...» (61). A més eren propietaris de més terres a Mas Pintor i a les Aroles, amb 10 vessanes.

Raval de Tueda. És el més interessant per la seva extensió i futura expansió, ja que comprenia tota la plana que, des de la muralla de llevant, s'estenia fins arribar a la riera del seu nom.

El centre inicial d'aquesta barriada tenia la seva antiguitat, ja que a l'any 1258, l'abat concedí permís per edificar unes drassanes (62) des de la cantonada de la casa de Berenguer Palet fins a la riera (63). Suposem que aquest lloc era tot l'espai central de l'actual sector de les cases del Passeig de Guixols, perquè sembla situar-se allí, en les diverses escriptures, les propietats establertes en el terreny anomenat el Drassenal, lloc que per decadència de l'activitat marítima durant les darreres centúries, probablement s'hauria venut per construir-hi edificis particulars. Tota aquesta zona entrecreuada pel carrer del Drassenal, la plaça del mateix nom, camí dels Calasans, el de Palamós, el carrer de la platja del mar, etc., etc., potser s'arribaria a entendre-ho una mica, consultant el plànol fet per l'arquitecte Guitart on hi dibuixà la silueta de l'alineació de les velles cases d'aquest àmbit.

Però prop de la vila i tocant les seves muralles, hi havia un nucli ja més ordenat i amb noms de carrers que han arribat, alguns, fins als nostres dies, com són el de carrer Major de raval, de la Rutlla, de la Creu de l'horta, dels Valls, Portalet, etc.

Aquesta barriada era segurament tan habitada com la població de dintre muralla i que amb la desaparició d'aquesta encara més augmentaria, donant la impressió que hi predominava el comerç. Un repàs sense ésser exhaustiu, ens permet contar més de 35 botigues, obradors o magatzems. Així tenim que el ric Benet Pellicer, ell sol era propietari de sis, mentre que el Dr. Quirch, Jeroni Ayguaviva i Mateu Pellicer ho eren de dues, cada u. Unes servien per a la venda o manteniment de material marítim; altres eren llogades per a diverses actuacions com «la fàbrica dels vaixells», pel «receptor de la sal», adoberia, etc.

Les cases eren modestes, però la majoria de certa comoditat. Només n'hi havia dues de grans; la ja descrita de Benet Pellicer en el solar de l'actual Caixa de Pensions i la de Joan Font de 4 cambres, entre el carrer de Tueda i el camí dels Calasans (64).

Raval del Portal de Girona. Era el més modern ja que no se'n parla el segle anterior (65); consistia en una agrupació de cases i petites hortes que fora muralla vorejaven el camí del Mall,

(58) Nott. 25-V-1733/20-VII-1722.
 (59) Man. invt., foli 129.
 (60) Cad. núm. 888 i successius.
 (61) Id. id. 1.111 i succ.

(62) Man. invt., foli 9, núm. 13.
 (63) Id. id. foli 13, núm. 2.
 (64) Cad. núm. 1.
 (65) ESTEVA CRUAÑAS, LI., «La població treballadora guixolenc de 1556 a 1645», **XX Assemblea intercomarcal d'estudiosos**. Museu municipal. St. Feliu de Guixols. MCMLXXVII, pàg. 136.

probablement fins a l'encreuament amb el d'amar de St. Amanç a St. Pol. Sorgí d'un antic camp, d'on s'haurien segregat petites parcelles per edificar-hi en algunes, mentres que e nla majoria s'usaren com a hortes familiars. En aquests anys, Joan Vilaret del Portal, pagès, venia una part de la seva terra que començava e nla paret posterior de l'Hospital (66). Igualment del mateix propietari, eren les dues primeres cases del nou carrer, la primera per a la seav filla Teresa, casada amb el notari Sala, que ho era de Navata i que després ho fou de St. Feliu, mentre que l'altra era per a la segona noia, Caterina, casada amb un Moner de la mateixa vila (67). Seguien altres edificis com el del fuster Vicenç el de Mn. Joan Boada (68) de tres cambres, i el que venqué el canonge Jaume Codolar a Maria Ramonell, esposa del guarda reial Daygnas, destinat aquí.

RESTA DEL TERME GUIXOLENC

En la majoria d'escriptures relacionades amb el dit terme, siguin d'arrendament o de compra-venda de peces destinades a cultiu, bosc o vinyes, trobem un predomini de les treballades per això darrer; així passa a Vilartagues, anomenada a vegades com a Tueda d'amunt. A més hi ha citat els llocs «d'es pou d'amunt» i «d'es pou d'avall» i un molí fariner de vent propietat del negociant Gabriel Buscarons (69).

A Montjoi, l'actual muntanya coneguda per St. Elm, continua la importància de la vinya; així en el testament de M. Rigau es descriu «la vinya de Bonjoi on discorre l'aigua d'en Garriga, fins a la d'en Salvi» (70). Una altra dada la te-

nim quan per execució de la Cort Reial i encant, es ven... «peça de terra boscosa, rocosa i amb algunes oliveres situades en el lloc ...anomenat lo Raig d'en Carreras...» (71. Recordem com encara d'aquesta muntanya descendeix un carrer anomenat del Raig.

Igualment dels indrets de les Comes i dels Calasans, surten escriptures relacionades amb terres transformades en vinyes.

Del lloc de Sant Pol remarcuem tres vendes per les seves indicacions; la primera sobre una peça situada «en el coll de St. Pol, en la font d'en Caritat» (72). La segona descriu una venda feta a Pere Màrtir Estrada, traginer, de «nou vessanas de terra de cultiu i vinya, tancada de paret, afrontant a migdia amb la platja de mar... i pel nord amb camí reial de Palamós», per 300 lliures barc. (73). Finalment la darrera és la liquidació dels béns dels Axada, l'any 1704, on es parcel·là el camp de St. Pol, que limitava per llevant, tot el llarg de la riera de S'Agaró (74).

Cales i platges. Per causa del contagi de pesta provinent de França, on havia començat al port de Marsella cap el 1720, s'acordonà la frontera amb Guardes de Salut Pública, fent-ho extensiu a la costa. Com que en aquella època, tota cala o petita platja era apta per al transport, atès el poc calat de les naus, no ens estranya la presència de barraques per aixoplugar els encarregats de la vigilància en els següents indrets del litoral guixolenc; Urgell, Candell, Port Salvi, Calasans, Cala d'en Surís, plantja de St. Pol i Sagaró (escrit així). També es nombra la cala d'en Garrís, amb motiu d'obres en la teulada de la barraca com així mateix, el lloguer d'un magatzem que permutarien per la barraca de la platja de St. Feliu anomenada de «la gran guardia» (75).

(66) Nott. 23-IV-1711.

(67) Id. 2-III-1724.

(68) Cad. núm. 416.

(69) Nott. 15-I-1722 i 6-II-1724.

(70) Id. 18-V-1706.

(71) Id. 8-V-1723.

(72) Id. 17-IV-1711.

(73) Id. id. 15-VIII-1721.

(74) Id. 1704, diverses notes.

(75) Id. 27-VIII-1721.